

SPECTACOLE

Mihai Claudiu CRISTEA

Lupta reală dintre înger și demon

Jacă n-ar exista pe malurile Begăi un festival al dramaturgiei românești, s-ar putea afirma cu ușurință că stagiunea europeană de la Naționalul din Timișoara e o dovadă de cosmopolitism. Lucrurile pot fi abordate însă și dintr-un unghi mai puțin speculativ...

Directorul Ștefan Iordănescu a propus Uniunii Teatrelor din Europa un lucru care mai întâi a șocat – o stagiune întreagă în care tineri regizori europeni să monteze cu trupa timișoreană spectacole de anvergură. Poate și fiindcă nu i s-a mai cerut niciodată așa ceva, directorul Uniunii ondate de Giorgio Strehler, regizorul Eli Malka, a acceptat.

Pentru montarea ce a deschis seria europenelor de la Naționalul timișorean, „Diavoli” de John Whiting, regizorul László Keszég și-a adus din Angaria o întreagă echipă care a realizat decorurile, costumele și muzica.

Num trupa timișoreană n-a putut acoperi toată distribuția, s-a apelat la colaborări. Așa a ajuns „bucureșeanul” Armand Calotă, din nou, pe scena care l-a lansat. În cazul său, înărușul regizor a avut încă două variante pentru rolul Grandier, Claudiu Bleonț și Adrian Pinteau.

Un alt câștig remarcabil pentru distribuția lui Keszég l-a constituit

actrița Carmen Ionescu (sora Jeanne a îngerilor).

Piesa lui Whiting are la bază romanul „Diavoli din Loudun” de Aldous Huxley. Acțiunea se petrece în Franța lui Ludovic al XVI-lea. Suntem în epoca cruntelor represii, de cele mai multe ori ca rezultat al proceselor de vrăjitorie. Cazurile de posedare diavolească se împletesc și chiar se confundă cu vrăjitoria. În „Diavoli”, lupta dintre înger și demon se derulează aproape în permanență în cele mai curioase moduri.

Părintele Urban Grandier, admirabil interpretat de Armand Calotă, e slujitorul Domnului, dar se cufundă în lumea plăcerilor și a desfrâului. Dialogul său cu Divinitatea capătă accente tragice. Grandier ajunge să-l judece pe Dumnezeu pentru felul în care a creat „nimicul”.

E acesta un excelent prilej de a vedea în Armand Calotă actorul de forță, capabil să alunece sau să treacă brutal și convingător de la o stare la alta. Și se întâmplă asta în absența unei regii ieșite din comun.

Astfel, nu se poate spune că László Keszég a inovat foarte mult în acest spectacol. E însă la fel de adevărat că spectacolul „Diavoli” nu e o montare ușoară. Zecile de tablouri, legate printr-o muzică gravă, sunt realizate cât se poate de realist. E vorba în principal de teribilele scene de exorcism. Nimic nu e sugerat, totul se întâmplă. De aceea, se țipă înfiorător și se luptă corp la corp. Abundă schimonoselile.

Carmen Ionescu face, în sora Jeanne, o risipă teribilă de energie. Actrița înregistrează prin acest rol o reușită pe măsura efortului. Poate că nici unul din rolurile carierei sale n-a solicitat-o într-o asemenea măsură. În plus, Carmen Ionescu a uluit prin mobilitatea chipului.

Ambiționată, poate, de încălcarea spectacolului, întreaga distribuție a dovedit prospețime și nerv, contribuind la funcționarea unui mecanism complicat, iar decorurile lui Gabor Valcz, construite inteligent, îi oferă directorului de scenă posibilitatea de a obține efecte notabile. Se joacă atât la nivelul scenei, cât și la înălțime și sub planuri înclinate.

Pentru actorii tineri ai Naționalului din Timișoara, fie că e vorba de Florin Ionescu, Dorin Dragoș sau Cristian Szekeres, primul spectacol al stagiunii europene a reprezentat șansa de a juca roluri importante.

Garda veche, care include un Gheorghe Stana excelent în rolul gunoierului, a dovedit că, măcar în materie de teatru, Europa nu e cuvântul ce aduce cu sine complexe de inferioritate.

Teatrul Național Timișoara:
„Diavoli” de John Whiting.
Data premierei: 24 noiembrie 1998. Regia: László Keszég.
Decoruri: Gabor Valcz.
Costume: Edit Szücs. Muzica: Albert Markos. Lighting Design: Lucian Moga.
Distribuția: Dorin Dragoș, Cristina Szekeres, Valentin Ivanciuc, Aura Călărășu-Hasnaș, Doru Iosif, Dan Andrei, Gheorghe Stana, Armand Calotă, Mălina Petre, Damian Oancea, Constantin Tovarnițchi, Florin Ionescu, Carmen Ionescu, Daniela Bostan, Ana Maria Cojocar, Damian Victor Oancea, Ștefan Sasu, Laura Avarvari, András Demeter, Zoltán Lovas, Horia Ionescu, Mircea Belu, Florin Ruicu, Daniel Petrescu.